

Teshir nedir?

Teshir (تسخير); bir şeyi emri altına almak, boyun eğdirmek, kendi iradesi olmayan varlıkları bir gaye için hizmetkâr gibi çalıştırmak demektir. Teshir edilen varlık, kendi isteğiyle değil, kendisine verilen bir kanunla zorunlu olarak hizmet eder.

Eğer şuarsuz bir varlık, kendinden çok daha akıllı ve üstün bir varlığın ihtiyacını kusursuzca görüyorsa; o varlık kendi başına değil, her şeye hükmü geçen biri tarafından çalıştırılıyor demektir.

Misaller:

Güneş, Ay ve Yıldızlar

Güneş, dünyadan 1 milyon 300 bin kat büyüktür. Eğer Güneş'in kendi iradesi olsaydı, "Bugün çok yorulduğum, doğmayacağım" veya "Şu tarafa doğru gideceğim" diyebilirdi.

Güneş'in bir saniye bile gecikmeden doğması, onun kendi kendine değil, bir **Emir Tahtında** hareket ettiğini ispat eder. Dev bir kütlenin, bir saatin çarkı gibi dakik çalışması, o saati kuran ve işleten **Sâni'i** (Sanatkarı) gösterir.

Devasa Güneş'in insanın ısınmasına, minik bir çiçeğin büyümesine ve gözümüzün görmesine hizmet etmesi; Güneş'in bizi tanimasından değil, **bizi tanıyan bir Zât'ın** Güneş'i bize hizmetkâr etmesinden kaynaklanır. Yani Güneş, bir lamba; Ay, bir takvim ve gece lambası olarak bu saraya teshir edilmiştir.

Ay'ın dünyadan uzaklaşmaması veya ona çarpmaması, aradaki o hassas dengenin (çekim kanunu) aslında ilahi bir "**dizgin**" olduğunu ispat eder. Ay, o dizginle yörüngesinde tutulan bir "gece bekçisi" gibi teshir edilmiştir.

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ۗ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

"O, göklerde ve yerde ne varsa hepsini kendi katından bir lütuf olarak sizin hizmetinize vermiştir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır." Câsiye Suresi, 13. Ayet

وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ
بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

“O; geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize verdi. Yıldızlar da O’nun emriyle boyun eğdirilmiştir. Şüphesiz bunda, aklını kullanan bir topluluk için ibretler vardır.” Nahl Suresi, 12. Ayet

Hayvanlar:

Bir deve, insandan kat kat daha güçlü ve iridir. Eğer bu ilişki sadece kaba kuvvete dayansaydı, insanın deveyi zapt etmesi imkânsız olurdu.

Küçük bir çocuğun eline koca bir devenin yularının verilmesi ve o dev hayvanın kuzu gibi boyun eğmesi gösterir ki; o hayvanı itaat ettiren çocuğun gücü değil, devenin dizginini o çocuğun eline teslim eden ve her şeyi emrine boyun eğdiren iradesidir.

Arı bal yapar ama balın şifasını bilmez. İpek böceği ipek örür ama ipeğin zarafetinden ve insanın ona olan ihtiyacından haberi yoktur.

Kendisi bal yemeyen bir böceğin, kendisi ipek giymeyen bir kurdun bu kadar sanatkârane çalışması; onların kendi akıllarıyla değil, bir “sevk-i ilahî” ile çalıştıklarını ispat eder. Onlar birer “**üretim memuru**” gibi teshir edilmişlerdir.

Koyun, keçi ve inek; ot yer, su içer fakat bembeyaz, tertemiz ve besleyici bir süt verirler.

Kan ve fişkı arasından o saf sütü süzüp çıkaran hayvanın kendisi değildir. Hayvan, sadece o muazzam fabrikanın dış kabıdır. İçerideki kimyasal süreci idare eden ve o sütü insan yavrusuna ve ihtiyacına göre ayarlayan Zât, hayvanı insana **teshir eden** Rahîm bir Yaraticıdır.

İnsanın kendinden güçlü olan atın sırtına binmesi rastgele bir durum değildir.

Evcil hayvanların fitratına “itaat” kodunu yazan kim ise, insanı “yeryüzünün halifesi” yapan da O’dur. Eğer teshir olmasaydı, dünya yaşanmaz bir kargaşa yerine dönerdi.

“Bir asker, kendi gücünün bin katı ağırlığındaki bir topu ateşliyorsaydı; o güç askerin değil, arkasındaki ordunun ve devletin gücüdür. Hayvanlar da kendi akıllarının ve güçlerinin bin katı işleri insana hizmet ederek yapıyorlarsaydı; bu onların değil, onları insana boyun eğdiren ‘Sultân-ı Ezelî’nin gücüdür.”

لَتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا
سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ

“Onların sırtına binersiniz, sonra üzerlerine yerleşince Rabbinizin nimetini anasınız ve şöyle diyersiniz: ‘Bunları bizim hizmetimize veren Allah eksikliklerden münezzehtir yoksa bizim bunlara gücümüz yetmezdi.’ Zuhur Suresi, 13. Ayet

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ

Görmezler mi ki, bizzat ellerimizin yaptıklarından onlar için nice hayvanlar yarattık? Kendileri de bu hayvanlara kolayca sahip olmakta ve onları diledikleri gibi kullanabilmektedirler.

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ

Biz bunları emirlerine boyun eğdirdik; bir kısmına binerler, bir kısmından da yerler.

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ

Bu hayvanlarda onlar için nice faydalar ve içecekleri sütler vardır. Hâlâ şükretmeyecekler mi?

Yâsin Sûresi 71- 73

Bitkiler:

Bir tohum toprağa düştüğünde, karanlık ve kaskatı bir zeminle karşılaşır.

O yumuşacık, iplik gibi kökler; “Sert taşları ve toprağı delip aşağı in” emrini almış gibi hareket ederler. Hiçbir kök “Ben bu sert taşa çarpamam” demez. En sert kayaları bile bir mermeri delen matkap gibi delip geçerler.

Şuursuz bir kökün, suyun ve mineralin yerini bilip oraya doğru bir mühendis gibi yol alması; toprağı ona boyun eğdiren ve köke yol gösteren bir boyun eğdirenin ilan eder.

Bitkiler, kendileri için değil, bizim için nefes alırlar.

Bütün bitkiler, bizim dışarı attığımız “kirli” havayı (karbondioksit) almak ve bize “temiz” hava (oksijen) vermek üzere teshir edilmişlerdir. Onlar, yeryüzünün devasa ve ücretsiz hava temizleme cihazlarıdır.

Bir yaprağın havayı temizlemesi gerektiğini düşünmesi imkansızdır. Bu, canlıları hayatta tutmak isteyen bir Zât'ın, bitkileri birer “**oksijen fabrikası**” olarak teshir etmesidir.

Bitkiler, kâinatın takvimine harfiyen uyarlar.

Bahar geldiğinde bütün ağaçlar aynı anda “Uyan!” emrini almış gibi çiçek açar. Güz geldiğinde ise “Vazifeni bitti, soyun!” emriyle yapraklarını dökerler. Hiçbir ağaç kışın ortasında “Ben çiçek açacağım” diye isyan etmez.

Ağaçlar mevsimleri bilemezler. Onların bu toplu hareketleri, kâinatın dizginini elinde tutan Zât'ın, ağaçları mevsimlerin çarklarına birer dişli gibi bağladığını ve onları **teshir ettiğini** gösterir.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فَابْتِغَايَهُ
تُسَدُّ فِيمُونِ

O Allah ki, gökten su indirir. İçme suyunuz ondan meydana geldiği gibi, hayvanlarınıza yedirdiğiniz otlar ve ağaçlar da ondan yetişir.

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخْلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

Allah onunla size ekinler, zeytin ve hurma ağaçları, üzümler ve her türlü ürünü yetiştirir. Düşünen kimseler için bunda ders vardır.

Nahl Suresi, 10-11. Ayetler